

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

Gazeta are de 2 ori: Miercuri și Duminică, F. O. A., când costă jumătate. — Pretul: pe 1 an 10 fl. pe 1/2 3 fl. r. a. Triereste 16 fl. v. a. pe un an și 3 galbani mon. sumăria.

Brasiovu 25/13 Decembre 1867.

Se primumera la postele c. r., și pe la DD. correspondenti. — Pentru serie 8 cr. Taca timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

MONARCHIA AUSTRIACA Transilvania.

Din adunarea universitatii.

În ședința universității din 14 Dec. președintele ad. comisului național asesei dese de interesese pe ver-co locuitorii din fundolu regio. Anunțu 1), deputatu Sibiuului Kapp face propunere, că universitate se decide a se rugă ministerulu de interne, că se dă rezoluție cetu mai corunda la reprezentatiunea universitatii dată în 1863, cu care se tramie pentru pră insulta sancționare statutu și trasorie fundamentali ale regularii negotiatoru comunali pe pământulu (fond. r.) saesen.

Dep. Sighisöeu Theil, propune alegea noi comisiuni din 7 membri, ca și se face un proiectu pentru regularea alegeorilor mai corresponditoru tempulu presentu, cum și încetu privece competerea și activitate 1) comisiunitoru, 2) adunatorulu de secano și districtu și 3) a universitatii.

Kapp și motivăza propunerea accentuandu, ca starea presentu a comisiunilor comunitatoru nu se mai potă sustine. Seadiem, tele ei sunt mari și trebuie reforme radicale introduse inca cu urgentia.

Românii din fundolu regio inca au reclamat de atata ori inainte și dela 1850 încete pentru reformarea alegeorilor comunitatoru după pretenșiunile principaliu de stato de egalitate interpretate și anumi, că comunitate se nu se mai întregesc ele pe sine, ci se se defiga o base generalu pentru alegeorie membrilor comunitatoru, nu pe vece, ci pe 3 ani ori unu terminu aproximativu, după decursulu caru și îndreptatulu comuneloru se alege ale comunitate avendu dreptu de alegea toti locuitorii, cari voră avé censu de 5 fl. Astadi pladzca chiaru și partes cea mai senatosa cu simțuri mai liberali dintre essi pentru aceste reforme și inca din motivu rezonabilu, fiindcă altminteru espira totu spiritu de activitate din ômeni, ad. spiritulu de a se interesă pentru cauzele comunale. În compun's pretenșiunilor acestora, credem, ca deputati romani și vor pune cuvântulu sen cu totu gravitate ca aici e totu dubla ce ne causa doreri; și pans candu a se va face reforma electoralu pr basea fratrescei egalitate, și în fundolu regio sustem avisiți la grata comunitatoru care se întregesc ele pe sine.

Fluger, dep. Bistriței, recunoșce necesitate reformeloru electoralu, totuși propune alegea unu comisiuni din 3, care se combineze propunerile lui Kapp cu ale lui Theil și se reporteze, ceea ce se și primi.

Propunerea a 3-a se face din partes dep. din Sighisöeu Theil și Müller, cari dicu, cu prin instrucțiune scutu avisiți a-o face, anume ea e de cuprinsu:

Considerandu ca:

a) mai multe clase cercanale suntu impovrate cu apese nesportabile; b) ca intinaca și inainte de aceta a ajutatu din prisosulu averi' ale aceste cercanale; c) ca în presente inca s'ar afla prisos de acestu: se decide universitate, că după scopieria apeselor sistemate în cesele nazionali, din prisosulu, ce remane se se asemene contingentele, ce fura și mai înainte sistemate pentru casele cercanlu, cu scopu de a și recoperi lipese și aceta în mesura, la care au dreptu cercanale. Aceta s se spreginece prin dep. Müller, care propune alegea unu comisiuni bugetarie, care inca înainte de serbatoru se și face studiu asupra propunerii acestuia și se și dă parerea. Și aceta s se primese.

Acetia deputati propun a se mai decide, că din remanentele casei se se licuideze și sti-

pendiale sistemate pentru ajutorarea studentilor la institute mai înalte, anumite pentru cei ce studiază dreptulu dimpreună cu cursulu loru practicu. Acetia propunere inca se îndrepteză la comisiunea bugetarie.

Aici se citi propunerea dată de deputatulu Scannuși Meronari d. Protopopu Ioanne Hanis, publicata în nr. tr. d'imprensa cu motivarealui. Cum diseram în nr. tr. aceta propunere privitoră la dotanșia gimnasieloru ceto romani din Brasiov și d. Orășia înca s'a încredintatu comisiunilor bugetarie spre a și da opiniașu.

Președintele prelegi propunerea urmatoria: „Incl. universitate a naționale se binevoiesca a decide. 1. Universitate naționale ar se se spocu de întemeiere unei școle agronomice; 2. Trebuie se se și mesurilo spre a castiga ajutoarele în bani s'eu mijlocu cele ce ceru; acetia s'ar pută castiga a, prin contribuiri din avera nationala, bi în caso de necesitate prin imprumutu. 3. Înaltulu regimulu se se rüge spre scopulu aceta că se ceda proprietate bunnilu fiscalu Paueca („Poestelke, Paschendorf“ pe lungu retribuire. 4. Se conchime sau comitetu statutoriu pe de dimetate din barbati calificati pe terensulu culturale economic, care se propuna universitatii naționale parerea lui despre organizarea acetai școle agronomice. Cu sc'ola aceta agronomica s'ar fi mai incolo a se impreuna și un cursu seminarialu mai înaltu.

Sibiu 29 Novemb. 1867. Theil m. p. deputatulu Sighisöeu. — Fluger dep. Bistriței exprimece propunerea de așan făcandu distinctiune: ca comisiunea pentru darea opiniei asupra operatoru despre regularea repörteloru a agrarie se se înaltească cu doi membri și se se încredinteză acetai comisiuni și propunerea privitoră la școlu agronomice, ca consultandu se cu alți barbati de experienta despre întrebatiunile preliminaru se și defiga parerile și se se propuna universitatii, și întrebatiunea de bani se se și la tractare numai după ce se voru rezolva chestiunile preliminaru. Aceta propunere spriginita și de Wächter dep. Brasiovului inca se primese.

În fine se citi propunerea dep. Brasiovului Brennerberg și Wächter, pentru darea în tiparu a operatoru examinatoru școliteloru de 15 ani ale universitatii, pentru ca se se tramita pe cale oficiosa la tote cercurile saesen cu scopu de a și tramite inst. naționale pentru deputati, accentuandu, ca a primitu instrucțiune noue, în care tramitatorii declara ca, nefacându se aceta, se nu se p'ota face nice o decideru asupra operatoru. În fine se așeser membrii examinatorulu anumite pentru propunerea din Sibiu și Sighisöeu: Theil, Kapp și Dr. Trauschenefer; Hiltch, Schuller, Csepessy, Kapp, Dr. Lindner la comis. bugetulu și Theil și Iosefi la comisiunea agraria.

În 17 se luă obiectulu tiparirii operatoru examinatoru școliteloru și alu tramiterii loru pe la respectivele jurisdicțiuni la debatare și după multe propuneri privitoră la dreptulu și competențulu jurisdicționiarulu de a și sprigini valoarea instrucționiarulu date deputatulu, se respinsera tote propunerile, afara de a lui Theil, dep. Sighisöeu, care s'ua, ca (nu operatoru cunuma) elaboratulu comisiunilor examinatoru de școlete dimpreună cu reportulu despre oficiulu de pemnorare (Versatzamt) se se tipărească neamnatu și se se împartășească pe calea derogatoriloru cercanale și districtuale spre dispuștiune. Și aceta s se primi cu 13 în contra la 8 voturi. Wächter protestăza se nu se spectrăcteză operatoru pans candu nu voru s'osi instruminte cercurioru și insinua opinione separată în contra neconsiderării dreptulu de a da instrucțiune.

Era se trecem preste observarea președintelui, care recapitulă propunerile deosebite și dice,

ca s'ri fi unu precedentu periculosu a resumă deciziune făcuta mai înainte, ca atunci universitate n'ar mai pută face concluse obligatori. Comunitatulu, cu pretenșiunile lor, calca constituțiunea și elu că președinte trebuie se opere și în sus și în d'isou. — Ele v'bu se exercece dreptulu de a censură cauzele domestice, care dreptu nu l'au exerceatu nici odatu neci comunitate neci adunările districtuale. Ei pare reu ca d. e. Brasiovului și Mediasulu nu loatu la censură școletele lor de 15 ani, ca inca s'ar alia școlerulu lor, cum și dice, de nu taceti nu vomu tacé neci noi a cere sama de cele făcute asupra absolutulu. —

Brasiovu 24 Dec. Din tota Transilvania

nu vinu sciri despre éraa grea. Mai totu țienitorii țierei a n'auz statu de multu, în cestu comunicatiune deveni forte împedecatu. Din unele partu postu întârziat este două zile preste terminu. Foile din Clujna seria, ca în aceta privința mai aliau intru Clujnu și Oradea este forte reu. Caltorii inase ne spunu totu asemene și din Sevaime. De altminteru scirile despre împedecarea comunicatiunii sunt comunitate din totu cörpusulu monarhic. La noi după trele zile de timpul mde de ieri încote érași ninge ne'acetau. —

(Din statistică instrucționii publice.)
De atia luni încote primiriu sciri private, după care unu parinti și mai multu țierei studentu s'ri fi începutu a pune înaltu în pământu și a se întreba, ca adica vedu d'ia, deca mergu trebile asia pretum mergu, romanu pentru ce se și mai invette la școle.

Dieu bine dieu asemeni mamaligari, asia este: pentru ce se și mai strice țierimea noastră oghionici cei stralociu cu atia invetiaru, cu lectora de carti și de foi prisodice, éra mai alieu cu scriosulu pentruca bine a respansu calugarulu din St. Agora repausatulu profesoru bavarezu Fallmerleier, ca pe cea lume nu se voru intruă despre ceea ce amu invetiatu, și cumu despre ceea ce amu facutu. Deci țierimea romanese se remana care cum s'a pomenitu, care la taraba, care la oi, boi, cai, care în carciama, care pe capră trasure boieriloru, lasandu pe alți nebuni că se merga la școle, precum și mergu în adeveru. Și bine a dieu badea Petru, ca d'ora nu se voru face toti copiii noștri popl. — S'au mai susțienutu și alte națiuni prin ajutorulu idiotiloru, noi printruce se nu ne putem sustine totu numai cu ajutorulu éloru de postu și alu éloru de dulce.

Spre mangieria mamaligariu ne mai provocam inca odatu, nu mai scim a ceea éra la statistica. Fia prece încredintatulu eruatorii pungii și a țierime, ca în proporțiune numerice de nationalități invetia fara nici o asemănare mai puțin țierei romani deatu țineri de alte nationalități, éra dintre cei carii sunt dusi la școlu, cei mai multu alia, ca din patru cinc clasu au invetiatu preste mesura multu, prin urmare o și paserosu de timpuriu.

La universitate Vienei au depus în an. 1866/7 doctoratulu din teologia 7, din drepturi 10, din medicina 112, din chirurgia 75, din chemia 8, din filozofia 5 inși, în suma 247 doctori diplomati. În același an la acetia universitate au fostu inscriși la cöreri și anume: la teologia 239, la drepturi 924, la medicina 1020, la filozofia 501, la farmacia 128, pans aici toti frequentantii ordinaru, éra extrordinarii pe la tote facultatile acelei universitatii 123, am'a totala a celoru imatriculati (pe sem. II) = 2935.

La acetia universitate și la acetia facultati s'au imatriculat pe sem. I din an. 1867/8 în suma totala 3575.

Memorialul

depre care se impartiara fiescare data in Nr. 92 al Gazetii din a. c. a fost de urmatiorii cuprinsi:

Sabotarii cu finca reverentia intristati pentru starea asuprita a bisericii greco-catolice din marele Principat ala Transilvaniei si indignati de dorinta conservarii aceluia, isi au voia de a supune la cunoscutia Excelentiei Vostre a ceea ce salinitati si pericole, la care credem noi ca este supusa biserica noastra in timpurile de facis si care fiind de o natura de a pote trage dupa sine alte rele si mai mari cu, totu, nu calculavara in consecintele lor, dupa a noastra umilita parere ar trebui sa se delatore cu totul si catu mai nerudnu.

In decursul anului 1850 per candu o deputiune tramiara de conationalii si coreligionarii nostri pretrecu in resedinta si in apropierea curtii Majestatii Sale c. r. imperialii si domitorii nostri a subteranului prea umilita sa rugamintea de dato 19 Sept. 1850 p. vitoru la scaparea bisericii nostre gr. catolice de sub supramtia arhiepiscopului primatela Strigoniu, cum si la restaurarea mitropoliei gr. cat. a Albei Iuliei intru intielesul si dupa tiendrea diplomei din anulu 1699 emisa de catre divota imperialu Leopoldo I., clerulu si populu romanescu era nitrite de sperantia tare, omnes cu restaurarea mitropoliei si se voru restora si drepturile cele calcate si anume constitutiunea sinodala civitica a bisericii nostre, precum si ca in vitoru va fi ascurata si de incercările clandestine de a li se stramuta ritulu seu orientala, de carele poporul nostru integru se alipesce cu o pietate, carei asemenea abia se mai afla pe facia pamantului, prin urmare ca nica generatiunea de facia nici cele vitoru nu voru mai avé causa de a supnca cu unulu din antecesorii nostri dicundu: Praeposterus zelus quorundam religionis Ministeriorum in obversum plurimarum sacros sedis romanae, integritatem ritus et universam graecae ecclesiae oeconomiam contra quavis usurpationes et subantiemum asserentium constitutionum et invidia malignorum nationis et religionis hostium novae accessionis cleri nostri independentis occasionem suam et precipuum suu praevincendum struxerunt fraudes.

In ab. 1854 dupace veduraru electiva restaurare a mitropoliei gr. cat., sperantia noastra seu memorata incecu a se pretace incredinita, omnia adica de o parte ierarhii bisericii nostre gr. cat. inca se va reintoaci intru intielesul canoanelor sinodeloru empuencie antice, ca asidimentele sinodale ni se voru restatoci, ca institutiunile tribunalelor bisericeci nu voru mpi fi incutate si conturbate prin mesuri absolutivice, ca ritulu nostru nu va mai fi atacatu nici prefacia nici pe domu, ca din castedrele teologie va incepa propagandã in favoarea unor institutiuni cu totul straine de finca noastra si mai in scoarta, ca purtatorii de potestate si bisericii romano-catolice se voru modera si se voru indreptati cu sincerã noastra bunie in cele patru puncturi cunoscutu si stipulate dela inceputu, era mai multu nu voru pretiade niciodata dela clerulu si poporul nostru si an voru mai lora era asis, pentruc se lu aduca ca inadinea la ultima desperatiune.

De stanci si pana acum atatu noi subversivii, catu si mai multu mai de coreligionarii nostri, din cleru si din poporu, barbati si luminatii si religiosi, caroru le diace la inimã sãrtesa bisericii lor, n'au incetatu a urmasi cu cea mai încordata loare simte tãte sfadiale prin care au trecut biserica noastra, nu numai in iosa arhieceasa, ci si in intrãã provincia mitropolitana, pentruc asia se s'fie si se empuencia, deca sperantiele loru se apropie de implinire si deca prin urmare clerulu si poporul gr. cat. prin restaurarea mitropoliei si se restatoci si drepturile antice odata calcate sã rapite, deca institutiunile pie bisericeci re'nflorescu, deca simtulu religios si moralu prinde rãdãcine mai afunde si mai sigure decatu mai nainte.

Presantulu Parinte! Datine voie, a ve descoperi cu candore finca si cu inimele sfarmate de durãre, cumca noi in stadiulu in carele ajunse biserica noastra mai virtuos de siete ani incecu nu numai nu o vedemu ascurata intru intielesulu de a coreponde pe deplin chiamarii asle divine, ci toama din contra, nãu ni se pare ca necesu e scuturata din temeliele sale si ameritacita cu desfiintare totala.

Si cine pãrta òre vinã acestei crize infir

cosiate? Responsulu la acetã este si pentru noi celu vechiu: praeposterus zelus quorundam religionis ministeriorum et invidia malignorum nationis et religionis hostium, la carel se mai alatra si unii inimici ambiciozi si Presantii Vostre, caru cu potu ascepta pana se se naltic cu caderea Vostra.

Multi ince voiescu a ceuta umilirea si bajocnirea bisericii si a mitropoliei nostre in unii articuli ai concordatului din an. 1855. Intr'aceea noi siutiamo si vedemu inca si alte lovituri complete, care se dau bisericii si ierarhiei nostre intr'unu modu cu totulu misteriosu, ca prin intonereculu noptii, lovituri de mörte, pe care noi nu le putem esplica dinnumai copiosulu concordatulu. Destula atata, ca amici paruti ai bisericii nostre se parã a li fi juratu sponeres totala.

1. Absoluta nepotia de a tiend pana acum sinode provinciale si diocesane in mania art. IV lit. d) et e) din concordatu, candu totusi ajungede aceluor sinode in starea de facis a incercarilor sunt legiuno.

2. Despoierea protopopilor actuali de dreptulu forului de primã instantia.

3. Infinitãrea unui tribunalu de casatorii (forum matrimoniale) intr'ò diaceca inca juna si sufragane a mitropoliei Albei Iuliei spre umilirea acetesta, a ospului ei de acum si a consistoriulu seu.

4. Injostirea silire a ordinaristelor gr. cat. de cãsi dispensatii in casuri de casatorii amestecate de dreptulu dela secululu Romu si prin acetã intinderea de ocaziuni dese la cea mai scaravã demoralizatiune in puncto sexti in acetesta tieru locuite de siese cõtesiuni religiose, cum si impingerea ca inadinea a unui mare numeru de persone gr. cat., pentrucã mai nãute de a se casatori se trãca de-avalua la alte confesii.

5. Cãtezrea unui episcopu sufraganeu de a emite edictulu in contra caploii seu bisericecu a mitropoliei si arhiepiscopulu Albei Iuliei spre a lu inegri in ochii regimulu imperatocu si alu secululu Romel, cum si spre a' pavalã tãta activitatea toama si in arhiececuã sa.

6. Latirea clandestina si malitioasa a opiniunilor in cleru, ca si cum casatorii clericiloru ar fi a se considera de adulteriu toleratulu neque ad tempora oportiora, adica pana la introdacerea formalis si generalis a celibatulu in totu oprinsulu bisericii gr. cat., era prin acetã instrãnarea unui mare numeru de tineri bine pregatiti dela intrarea in cleru si rapedura lor in anulu altoru confesii, sãu si trecera in tierile romaneci greco-orientale.

7. Cea mai infuicisista lovitura in drepturile canonice ale secululu mitropolitãnu prin necerita primire a apelatiunii unui protopopu si delegarea acetesta: erasi la episcopulu sufraganeu dela Oradea mare cu cãteora flagrante a respectivilu canonu dela Sardia si a celei mai vechi si totodata mai rãtioneate prãce bisericeci, pentrucã prin acea delegare lipsita cu totulu de formele prãserice prin canone se restora ordinea ierarhies, se supune adica mitropolitulu si consistoriulu seu archidiececanu jurisdictionii episcopulu seu sufraganeu, si inca pentrucã umilirea sa fia cu atatu mai completa, celuli mai june din toti. (Vs urmã.)

Mesterháza Nov. 1867 *

(Inchilãrare)

In folosintã acetui dreptu de lemnaritu cate 200 padure pe anu, ne-au sustientu dlu Dr. Rãtu pana in anu 1865 *, per candu per mai multe incercãri, maschinisti si recurse ale contrariilor nostri a schimbata acea otãire depre foloale nostre cu 200 jogere pe anu prin cancelaria de curte; — dar in loculu seculu ne-au eluptu si castigu dlu Dr. Rãtu a trage in compunctiunile nostre anulu din paduri o cetãtime de cate de 325 plute, de care ne amu folositu si ne folosimo noi astenii pana in dia de astadi.

La provocarea noastra si in folosulu caseluor nostre a intrepunsiu dlu Dr. Rãtu calatori si in aiara de patã.

Dupa atatea lãptu si rezultate ale dlu Dr. Ioann Rãtu in caselu nostre facute in decursulu acestoru ani, de multe ori per proprie

*) Candu s'a schimbatu sistemã si tierã intrãã fu incalecata. — Red.

sãle esee, ne amu scãrbite si mahnite, cum se potã afla òmeni atata de stricati, mintiozi, precom e corepondentulu din Oradea, ca se dõ in publicu inose neadeveru si calumnia ca celea din articulu citatu si adica, ca ne-au perdutu procesele, si ca banii ce i amu datu pentru a ceea inca ne-aru fi perdutu.

Ce se atinge de bani, ce am platitu noi dlu Dr. Rãtu si de care lu'dõre asia tare pe dlu corepondentu, pentrucã prin acea sumã fi picuã la miseritate, lu mangaiamu cu impregurarea ca acetã sumã nu au fostu de asia mare insemnatã si nicidacum nu se-ã adusa la saracia, si acetã sumã dlu Dr. Rãtu abia si inca nici n'au fostu de ajunã pentru acoperirea speseluor avute cu caselu nostre, ba de multe ori ne-ã lora si an aiergatu pentru noi per propriile sale esee si pentru acetã sumã asceptatu cu anii intregi, — per candu acetã dleale e nepotia si nici unu pentru in stera si a platã.

Intru adeveru ne saracia, deca nu se luptã dlu Dr. Rãtu pentru redobãndirea drepturiilor nostre, din care, precum mai sãu sumã pomenitu, ne-au scos contrarii, si prin perderea a celorla perdea populu nostru intr'unu anu 20.000—30.000 fl. v. a. numai pentruca pe celela 63 mosii vechi se sãa de prezentu preste 200 familii asistade. Acesti locitiori toti unulu ca altulu au traitu si trãiescu din lemnaritu sãu fabricatu de plute, care dreptu l'au exercitatu acetã òmeni in modu netiermãnu in padurile asistate in acestu hotaru pana in 1848, precum si de seculo incepu pana in anulu 1861, fiinduca contrariilor nostri per lungã tãpe strãnutiele lor nu le-a succesu pana in seculu anu a ne echide dela acetã foloale ale nostre.

Deci luandu numai 200 familii in Mesterháza si pnenudu pe fiesce care familia ca a moncia numai 3—4 plute pe anu, care vendiendale cu unu pretu cum sa cum fostu in anii din urms de 30—40 fl. v. a., resulta sumã de 120—160 fl. v. a., ce a castigatu suma familia, ce care si provode ca sa au bucate si alte trebuntie pentru sustinerea sa si a copilioru.

Dupa acetã cheia, la 200 familii resulta dera una suma de 24.000 fl. pana 32.000 fl. Ce pagaba aveã dera acetã comuna, deca per deca acetã foloale numai intr'unu anu per candu pe locitiori acetesti sãtu sãrtes asis destitutu a trãi numai cu lemnaritu, dupace locuri roditoare, din care se'ã pãta agonisi hrens nu e? Atunci de siguru numai unu anu ne trebuia a perde acetã foloale si picãnu in miseritã, de care insã ne-ã scãputu stimatulu nostru dn. advocatu Dr. I. Rãtu, caruia nu ne potemu in destule multimi si reconõcece dupa convintia ostenele lui.

Cadaru Petrea judele satulu, Ujea Ioanitu vice jude, Pãter Andrãs juratu, Halãz Ioan juratu, Burus Gavrilu, Ujea Chirilã, Sbanca Constantinu, Florea Simionu, Ujea Teodoru, Burus Andreu, Croitoru Trifu, Sbanca Iacobu, Sbanca Dumitru, Sbanca Tãnasã, Florea Petrea, Plãner Jãnos, Tabacu Ioann, Cadaru Pavelu, Cadaru Chirilã, Siganu Ioanelu, Moldovanu Stefanu, Moldovanu Luca, Moldovanu Simionu, Moldovanu Dumitru, Cadaru Vasiliu, Dumitru Ujea. Prin A. Callini notariu comunei.

Membri si reprezentanti ai comunei Mesterháza.

Cronica esterna.

Situatiunea este artificiosu acoperita cu unu velu forte transparentu de pace. Se pare ca dis-pozitiunile suntu faorte, arculu lui Apollo este intinsu, se asceptã numai momentulu prorompertii demeniloru.

Italia nu se pãte împedã cu aldiolea blãmu ce a caputata dela Franca, jignindõ viedã suverana. Se pare ca primese numai in-tinse de aliantã defensiva si ofensivu cu Prusia, deca, dupa cum se simtesce, Prusia, Rusia si Angliã voru spingiu spre a ciuntã inter-ventiunea Francai pentru totdeauna de pre-teritoriulu Italiei. — In esmerã Italiei destabere respective inca totu decurgu. In 17 Dec. Depretu declara ca nu se opune deca camera vre a spingiu ministeriulu. Frãcea, dice, ne umilitu, dera nu o putem combãte. Deca pu-tatiunea interna a Italiei se va inbanõstã, atunci vomu putã castigã si Romã de capitalã Italiei. Menabrea dice: Interventiuinea de-ritoriulu papalu din partea Italiei este pre-

dreptu justificata, pentru ca statele papale au
chiamatu prin telegrama intervenirea trupelor
italiene in numele libertatii si alu ordinii, elu
tineu, ca conventiunea nu este defascatu, ci nu
mai suspendata, prin intervenirea Francezii.

Inainte de tote Francea va trebui se de
sierte teritoriulu papalu, dupa aceea la pertrac
tare si la repunerea in putere a conventiunii,
nu vomu nevoi a castigu oale mai bune con
ditiuni, spre a sponge duplulu scopu alu con
ditiunii, ad. departarea trupelor franceze si mo
dul de a trai cu regimulu papalu.* Deca cam
era Italia intr'adeveru va spingini ministe
riulu, o se vedemu o coalitiune in contra lui
Napoleonu, in care Italia se fia antepostulu de
lupta, pentruca spingini capata si dela Rusia,
si dela Prusia si chiaru si dela Anglia pentru
a siliu pre Francea se esa de pre pamentulu ita
lianu. Toamii celimiu ca ministriulu preside
ntulu Italiai Menabrea an cerutu si declarari din
Paris, despre cele vorbite de Italia. Raspunsulu
este calificatu a mai mari incordarea, ca nu s'au
atenutu expresiunile lui Rucher intru nimicu.

Comea Italiai procede cu energia in con
tra voloielii Francezii inca ne face a crede scilicet
respunditu, ca Italia cu Prusia au incehiau
alianta ofensiva si defensiva.

Florentina, 18 Decembrie. — Camara
urmandu debateru la privinta Romei, Menabrea
a declarat ca conventiunea intre Francea
si Italia nu este desfiintata ci numai suspensa
din cauza interventiniunii. A declarat ca si Ita
lia a suspensu plata semestrala a datoriei pontifi
cale; trebuie ca mai anandu Francea se desiaru
teritoriulu pontificalu si apoi se tratase, se so
pue din nou in vigore conventiunea, doban
dindu conditiuni mai bune.

Florentina, 19 Decembrie. — Toto in
camara ministriulu Menabrea a distu; cu primese
votulu dela 1861, (Roma capitale) inse conside
randu castiunea romana cu una castiunea de timpu
ministriulu aduga cu crede ca pena in efortu
papalu va fi silitu a cere ajutoriulu Italiai. Acesta,
aduga, este modiculu celu mai sigur d'a a
junge la Roma si a rezanadu.

FRANCEA aindu despre faimtu acesta,
despre una si despre alta parte vedendu, ca
camera Italiai nu se lasa de concluziulu dela
1861, ca Roma se fia capitala Italiai, a intratu
in grigie si a si datu ordinu a se pregatu
corpul de armata la Toulouse spre a se tramite
la Roma, indata ce s'ar sfa cu cale.

Proiectulu conferinteloru europene da toto
preste dificultati. Se crede, ca pentarchismulu
adica cele 5 puteri mari europene vor tinea
cu solii sei o coterfinita mai anteu pentru
formularu programulu, deca se va mai sfa cu
cale. Francea armata cu tota incordarea dupu
sistem'a noua; mili de lucratori suntu ocupati
prin ersenalu.

Prusia i inca are nevoie cu Schleswigulu,
care pretinde acun perentoricu descrocare si
implinire a conditiuniloru pacii, er' de alta parte
Bismark complimentat' cu Rusia si i tramite
nu numai pacu cu-acu, dar si oficiu pentru
instruire de a manna arma noua.

Rusia e gata a face protestu in contra
reinceperii varsiari de sange in Creta, er' in a
propriere Varshaviu aduna armata pentru o fa
bera de vreo 60.000. Rusia rusifica si orto
doxesece petotundenes fara crutare si fara re
spectu.

Munte negru dupa unu telegramu alu
„Wanderer“, a tramitu doi solii la Constantinop
le, pe senatorulu Plamenac si adjuptantulu
Radonic, cari pretinseu categorice dela Porta
se fia de portulu dela Antivari sau Spizza, cu
altfelu ei voru se s'ia ocupa cu puteresu, si
prima pusuatura a Muntenegrulu va sfa pe
Serbia in pitioru. Acesta pretensiune iu sprin
jita cu tota taru si simpatia din partea so
lului rusu Ignatieff. Bona e Dacia, dar pri
mariva victoriu cu greu va remanu fara pro
mpterea unu rebelu in coasta orientala, care
pote incuru tota Europa, incierandose puterile
interesate la delegares ei. Armariulu cele
infricositu cu pacu nouu nu se facu de flori
de cucu si apoi a remasu totoduna consta
tatu: Ca deca nu joca nici manca; dupa eac
care, vine somnululu celu adunat, care e ima
ginea mortii. —

Petersburg, 19 Dec. — Ambasadori
Rusiei din Parisu si din Constantinopole au pri
mim concediu pentru 29 de zile spre a veni la
Petersburg. —

Varietati.

— In 18 Dec. a. c. dupa o bola scurta
de verastu de celu mare repasat in Domnulu
d. Carlu Costa, ingineriu regiu in anul 49
si anu viciu oneste si onorifice, lasandu or
lanu pe uniculu seu fin de unu an. Fia'i
tieren'a unora frateloru nostru italianu!

— Unu semnu de creta activitate mai de
dera deputati romani geat. din Pestu, ca com
puseru unu memoriulu, prin care cere dela min.
culturei restantarea catu mai neamanata a va
cantei metropoliei din Blasia pre bazea dreptulu
de alegere. —

Literariu. „Arhivulu“ pentru
filologia si istoria Nr. X inca ne sidi;
elu cuprinde articulu armatori: XX. Din lucrari
societyti academice romane, generala si
suplitali. Prolectu de ortografiu. XXI. Man
te Athos si manastirialu lui, archive bibliotecu,
documente in limba greca, slavona si romana
dela toti principii Romaniei. Notitie si adresa,
in care multumim' se pentru ajutoru se anu
continuaru Archivulu in toto casulu si pe
un victoriu cu 3 fl. m. a pentru Austrii si unu
galbaniu in sfa, la 10 escampiaru pren. se da
unulu gratis. Vomu republica adresa.

— In Bucuraci mai esa la lumina, de
candu se disolvau camerele, doue diurnale po
litice demne de atentione: „Terra“ si „Tunc
tulu Orientalu“. „Terra“, diurnalu politicu,
literariu si comercialu sub redactione ad.
Blareberg, Aristide Pascalu si Petru Carpu,
esa pe totu diu' cu 112 lei pe anu si portulu
postalu inclusu, „Terra“ e catu se pote de anti
guvernamentalu, ea a luptu s'ia facu cu rosii
si cu diurnalistice loro, strigandu in lome
larga, ca supu masca libertatati dan seincele
o o lovitura de statu pe boierime conservator
de vandurite, ce mai masera tieru dupa
astea vandurime, prin orname e diurnalu de
partia albitoru, cari nu ia teren nimeni pe
bina, pentru a inera si impita totu felulu de
despune regimulu modernu, care cu mesur'a cea
pre mare de libertate absolutu, ar fi adusa
anarchia sperandu spiritele si agudandu societate
pana in temeliele sale. „Terra“ tinea, ca
partia ei suntu salvatori, celelate doue suntu
peira.

„Tunc tulu Orientalu“ sub red. D. I. Po
rianu are si devisa: Romanismu. Dreptate.
Esa de doue ore pe Sept. cu 30 lei pe unu
cuarta este 1/2 oala, nu tinea de nici o colore,
nu voiesce se fia nici ciocoiu guleratu si albu
nici guleratu cu rosu, ci va combatu vitulu si
va lauda faptele or din ce parte voru veni
asta e program „Tunc tulu“.

Asia programa ne place si noue: Omnia
fapteloru care nu se retrogradi nici exclusiv,
cavi sa facutu sacrificiu pentru romanismu si
nu albitu nouu dupa chivrositali, ci si luoratu
si luora pentru fericiere patriei, intregu nationi,
er' nu numai pentru una partia, cum facu
ciocoiu pentru ciocoiism, fia albi, fia rosi, barbati
de principulu lui Christosu: Cine dintre voi
vre se fia mai mare, se fia tuturor singa, bar
bati cari se inchiuu legii patriei, er' nu perso
loru, barbati independenti, er' nu maschine po
litice de partite, in fine barbati cu corpu on
sultu romanu, dar' nu ciocoiu incaratu, cari nig
norozu pe totu poporulu romanu si nu lu
considera nici ce er' gati eseei loro, barbati cari
suntu gata si resoluti a-si sacrificu avere si vi
ta pentru binele si glori'a nationala a romanis
mulu, er' nu cari se sfa in soldulu strainu —
de acesti barbati se se aleg deputati la ca
mera, cari inainte de tote se redice: drapelulu
culturei si armarii intregulu poporu romanu,
er' nu a unei caste in capulu celeilate, pre
ferandu oneia in prejudiciulu celeilate, ca apoi
se se perpetuze vitulu si lupta pentru vitu,
cum se impronca si acun ciocoiu unii pe alii,
incatu trebuie se dicemu, ca „se tavalescu bi
viliu, vai de broace“, ad. se lupta ciocoi, vai
de poporu si de tieru. — Candu dicemu ciocoi
nu intelegemu decau pe omnia cei perversi ai

partiteloru, cari n'au alte principia, decau po
ta de a predomi, nu se lupta pentru a inalta
nationes, ci pentru a apuca in fruntea ei spre
a o impia. Egalizarea si precizia a
legii electorale si apoi pedepsa
aspra pentru toti coruptorii,
altfelu spiritu de partite va ruina tieru si
nationes, care nu vre se scia de ciocoiismu, ci
cumu de una natione romanu, unu principiu
nu dreptu si apoi virtutesu se o conduca pe
calea fericiere prin faptele strabone. —

Filologica. Numele Carolus in
limba romana. Materiu in limba romana
e latinu. Totu cavintele latinescu nu le po
temu in tote casurile fara schimbare adopta,
ca limba romana are legile eufonice si analogice
proprie. Deici da careva cuvintu latinescu
se fia romanese, vine de indreptatu dupa acesta.

Se atinge numele Carolus, acesta s
tine de acele cuvinte latinescu, cari au i
trede doze vocali.

Cuvintele de esta clase in limba roma
parte muta pre I in R, ca din singulu sin
guru, parte lasa pre vocale ce e inainte de
I, sfa, ca din amulu ambulu, din oculu
o cu. Asia si numele Carolus e de schim
batau dupa ocarete dintre aceste insusiri. Ci
aici I nu se pote mutatu in R, ca in stru
Carolus si altminte se sfa. Deici e de atinge
vocalu O ce e inainte de I, si asa numelu
Carolus, storgandu fireacu si pre sfa finale,
romanese: e Carlu. Dupa esta formare se
usa acoeli si in limba francescu, precum si in
cea italiana. —

Mr. —
* Acestu nume arendulu si Domnitoriulu Roma
nie, se covina a i arata form'a adeveratu romanu. Mr.

Cancelaria advocatiale.

Subscrisulu are onore a incunoscintia
pe autorulu publicu, cumca s'ia inceputu
activitatea sa de advocatu in Brasiovu.
Cancelaria sa se afa in strada Schre
loru Nr. 140, si se roga a fi onoratu cu
incredere, promitendu din partesi cea mai
prompta, acurata si diligenta ingrijire de
orece afaceri concrete.

Iosifu Pascariu,
advocatu.

Presenturi de Nascerea Domnului si de anulu nou.

Cu onore subscrisulu recomanda onoratiulu publicu
depozitulu loro bine prevadutu cu marfuri de

Sucilaria, porcelanu, galanteria, parfumeria si jocarie de copil.

Ostendundu in persoana la celu mai mari piatle
din Viena, Prag'a si-au castigatu cele mai frumo
se sorturi si specii si cu deosebire din piata Pa
risului, piata universitatu, au multiciu deardreptulu cele
mai fine parfumeria si se roga se aiba onore de
celu mai numerosu concursu. Increderea publica o
voru sci aprecia prin servire prompta, solida si cu
preturi modeste.

Cu tota onorea
Malcher et Wächter,

1-3 (tergulu granlu, casa lui Dr. Beldi)

Cursurile la bursa in 23. Dec. 1867 sta saia:

Galbini imperatoresci	—	—	5 8, 75 cr. v.
Augsburg	—	—	119, 25
London	—	—	121, 30
Imprumutul nationalu	—	—	85, 60
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	—	88, —
Actiile bancului	—	—	674, —
creditalu	—	—	183, 70

Obligatiile transilvane ale desaroinarii pamentulu
in 18. Dec. 1867:

Bani 80 80 — Maru 81 20.

Redactoru raspanditoru

JACOBU MURESTANU,

Editiune: Cu tipariulu lui
JOANE GOTT si fiuu HENRICU,